

Whitepaper Compliance

Compliance is niet zo moeilijk

Met de komst van Kwaliteit in Beeld in 2018, het Certificeringskader bibliotheekwerk, cultuur en taal, is ook de norm Compliance in 2018 in werking getreden. Om u te ondersteunen bij de audit op dit punt, wordt in deze Whitepaper uitleg gegeven aan het begrip, de verschillende aspecten ervan en wordt de toetsing toegelicht.

Over compliance

Onder compliance wordt verstaan: 'het voldoen aan wet- en regelgeving en interne gedragsregels van de organisatie'. Het gaat hier dus om meer dan alleen maar landelijke wet- en regelgeving. Het gaat ook om naleving van eisen van stakeholders, eigen bedrijfsregels en gedragscodes. Interne gedragsregels bevatten onder meer regels met betrekking tot integrale bedrijfsvoering. Ook al wordt de wet- en regelgeving niet overtreden, de organisatie kan wel schade oplopen (imago van onbetrouwbaarheid, niet transparant, etc.).

Klanten, subsidienten en andere stakeholders moeten erop kunnen vertrouwen dat een organisatie zich consequent aan wetten, regels en afgesproken codes houdt, oftewel "in-compliance" is. Dit geldt zowel extern als intern. Het gaat er om dat de organisatie in beeld heeft welke aanvaardbare en niet-aanvaardbare risico's zij loopt bij het niet voldoen aan compliance verplichtingen, wat de impact hiervan is en wat ze eraan kan doen. Compliance management en risicomanagement zijn zodoende met

elkaar verweven. Wanneer een organisatie haar compliance verplichtingen niet in beeld heeft, kan zij alleen maar reactief reageren op problemen.

Wat valt onder compliance?

Onder wet- en regelgeving vallen de algemene wetten zoals bijvoorbeeld de belasting- en sociale zekerheidswetten, de Arbowet, Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (over toegankelijkheid van gebouwen) en de Algemene Verordening Persoonsgegevens (AVG). Maar ook de bindende afspraken die de organisatie zelf heeft gemaakt met haar gemeente (financieringsafspraken bijvoorbeeld) of samenwerkingsovereenkomsten (bijv. dBos) vallen onder compliance. Daarnaast kunnen er in bepaalde sectoren ook sectorspecifieke wetten van toepassing zijn. In de bibliotheekwereld is dat bijvoorbeeld de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (Wsob). Naast wetten en regels vallen ook verschillende codes onder compliance, als de organisatie zich daaraan direct of indirect gebonden heeft. Denk aan de Gedragscode voor Vrijwilligers, Governance Code Cultuur en de Code Cultuursponsoring. En in de wereld van Taalverwerving bestaan Taalakkoorden en specifieke allianties waarvoor voorwaarden gelden. Achterin vindt u een lijst van wetten, regels en codes die u wat meer op weg helpen.

De toetsing

Om te beginnen moet iedere organisatie voldoende op de hoogte zijn over wat voor haar de geldende wetten, regels en codes zijn, zowel de algemene als de (branche) specifieke, en daar aan voldoen.

De auditoren gaan echter niet controleren of u zich houdt aan ieder aspect van iedere wet of regel,

los nog van de onmogelijkheid ervan, de auditoren zijn geen handhavers. De auditoren willen vast kunnen stellen dat compliance onderdeel uitmaakt van het kwaliteitsmanagementsysteem en van de cultuur. De auditoren toetsen of u zich bewust bent van compliance binnen uw organisatie, of het onderdeel is van uw beleid én of u proactief de vraag stelt: 'hoe willen wij in de organisatie en naar de buitenwereld toe omgaan met compliance, hoe dragen wij het uit?' U kunt in de zelfevaluatie het beleidsdocument uploaden waarin u aandacht schenkt aan compliance.

Kortom, de auditoren toetsen:

- Heeft u zicht op datgene waaraan uw organisatie moet voldoen (stelling 1)?
- Hoe u daar vervolgens inhoud aan geeft (stelling 2)?
- Hoe u geregeld heeft dat u op de hoogte blijft van nieuwe wet- en regelgeving zodat u kunt inspelen op wijzigingen? Evalueert u periodiek de maatregelen, die u genomen heeft om in-compliance te zijn, om vast te stellen dat deze effectief zijn (stelling 3)?
- Kunt u, als u niet voldoet hieraan, aangeven dat u weet dat u niet voldoet en waarom u niet voldoet? Bent u zich bewust van de mogelijke (aanvaardbare of niet-aanvaardbare) risico's van het niet voldoen (stelling 4)?

De auditoren willen veel voorbeelden zien waarmee u aantoonbaar maakt dat u aan de eisen (stelling 1 t/m 4) voldoet. Dit kan niet uitputtend. Dus ze nemen een steekproef. Uiteraard zullen auditoren afhankelijk van uw organisatie, haar diensten en de actualiteit verschillende accenten leggen.

Stelling 1: de organisatie weet aan welke wet- en regelgeving zij moet voldoen.

U kunt aantoonbaar maken hoe u uw beleid op compliance heeft geconcretiseerd. U heeft het als beleidsstellingstuk geïdentificeerd, u heeft goed in beeld waaraan u moet voldoen en kan dat met voorbeelden aantoonbaar maken. De auditoren toetsen of u (de leiding) zich verantwoordelijk voelt voor compliance.

Stelling 2: de organisatie voldoet feitelijk aan de relevante wet- en regelgeving, ook bij uitbesteding aan derden.

U kunt aantoonbaar maken welke maatregelen u genomen heeft om te voldoen aan de compliance verplichtingen. En bovenal dat u deze maatregelen zorgvuldig en consistent toepast. Daarnaast kunt u aantonen dat u heeft vastgesteld hoe te reageren wanneer zich een afwijking/probleem voordoet. Wederom zal de auditor naar voorbeelden vragen.

Stelling 3: de organisatie is in-control m.b.t. de voor haar geldende wet- en regelgeving.

U kunt aantoonbaar maken dat u een (effectieve) methode heeft om informatie te verzamelen over wijzigingen in wet- en regelgeving en welke bronnen u raadpleegt. Denk, bijvoorbeeld, aan een overzicht van de relevante Wet- en Regelgeving. Tevens wordt getoetst hoe compliance als vraagstuk in uw organisatie is belegd (taken/verantwoordelijkheden). Daarnaast kunt u aantonen dat u de maatregelen die u neemt om aan compliance verplichtingen te voldoen, periodiek evalueert om vast te stellen of ze effectief zijn. Bijvoorbeeld in een bepaald overleg. U kunt ook aantonen dat u situaties, waarin afwijkingen werden geconstateerd en een herstelmaatregel genomen moest worden, evalueert.

Stelling 4: indien de organisatie niet voldoet aan relevante wet- en regelgeving, dan kan dit goed verklaard worden door de organisatie.

Wanneer u wel in beeld heeft waaraan uw organisatie moet voldoen, maar er nog niet aan voldoet, moet u dit wel kunnen onderbouwen. Bovendien willen de auditoren horen wat uw plan van aanpak is om er wel aan te voldoen. De auditoren zullen toetsen of u zich bewust bent en op de hoogte bent van de (aanvaardbare en niet-aanvaardbare) risico's bij het niet voldoen.

Whitepaper Compliance

Overzicht wetten, regels en codes

Belangrijkste wetten, regels en codes voor organisaties i.v.m. compliancienorm Kwaliteit in Beeld

- **Subsidiebeschikking(en)**, incl. de onderliggende voorwaarden tot verlening van subsidie tussen gemeente/provincie en auditee
- **Cao's Openbare Bibliotheken en Kunsteducatie** (algemeen verbindend verklaard)
- **Arbeidsomstandighedenwet** (denk met name aan RI&E)
- **Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (Wsob)** incl. de Regeling Gegevenslevering openbare bibliotheekvoorzieningen (alleen van toepassing voor bibliotheken en POI's)
- **Wet werk en zekerheid** (Arbeidsrecht/boek 7 titel 10 BW)
- **Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)** en **Uitvoeringswet AVG** (van af 25 mei 2018)
- **VN-verdrag** inzake de rechten van personen met een handicap (heeft betrekking op eisen m.b.t. toegankelijkheid), van toepassing sinds 2016
- **Governance Code Cultuur**
- **Fair practice code cultuur 2.0**
- **Bij Financiële wet- en regelgeving:** check op controle/verklaring door een externe accountant van de jaarrekening en de opstelling van een managementletter

- **Fiscale regelgeving:** is binnen of buiten de organisatie belegd dat de aangescherpte Vpb-regels en – indien van toepassing – de aangescherpte regels m.b.t. het behoud van de ANBI-status - gevolgd worden?
- **Bij aangaan van arbeidsrelatie:** Verklaring omtrent gedrag (VOG)
- **Bij aangaan van vrijwilligersrelatie:** afsluiten van vrijwilligersovereenkomst, incl. bepalingen over af te sluiten verzekeringen

Overige relevante regels, wetten en codes

- **Wet werk en zekerheid**
- **Ziektewet**
- **Wet verbetering Poortwachter**
- **Diverse codes m.b.t. vrijwilligers**, diversiteit (Code culturele diversiteit), duurzaamheid etc. (nagaan welke codes onderschreven zijn door de auditee)
- **Wet op de Ondernemingsraden**
- **Telecommunicatiewet (Tw)** (i.v.m. cookiewet en spamverbod)
- **Code voor Informatiebeveiliging** (ISO 27001 en ISO 27002)
- **Wet Openbaarheid van Bestuur (Wob)**